

اسفندیار جهانگرد کارشناس اقتصاد کلان:

کسری بودجه با کنترل تورم حل می‌شود

دولت مانند همه سال‌های قبل در آخر سال دچار کسری بودجه شده است. اسفندیار جهانگرد، استاد دانشگاه و کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با «هم‌میهن» به این نکته اشاره کرده که باید پی‌پی‌یریم دولت نمی‌تواند هزینه‌های خود را کم کند و درآمدها نیز به دلیل رکود و شرایط تحریم و وضعیت اسفناک کسب‌وکارها پایین است.

چرا دولت‌ها در آخر سال معمولاً با کسری بودجه مواجه می‌شوند و چرا نمی‌توانند بودجه را مدیریت کنند؟

علت اصلی این است که هزینه‌های آنها بیشتر از درآمدها است، من پیشنهاد می‌کنم کتاب مورگان شوستر که به‌عنوان خزانedar دولت به ایران آمده بود را بخوانید تا به جواب این سوال برسید؛ در دوره قاجار، شاهان به اروپا می‌رفتند و از روسیه و انگلیس وام می‌گرفتند تا مخارج سفر تأمین شود و در مقابل عوارض گمرکات و کشتیرانی شمال و جنوب را به این دو کشور می‌داد. شوستر وقتی به ایران آمد تلاش کرد حساب و کتاب بودجه را سر و سامان دهد و کشتیرانی را از روسیه و انگلیس گرفت، در این میان روسیه به ایران اولتیماتوم داد و اولین بند آن این بود که شوستر باید از ایران برود. به‌رحال بر سر هر بند بودجه یک نهاد، طیفی از افراد و قوانین و مقررات نشسته‌اند و به هر کدام از ردیف‌های آن دست زده شود و یا حذف شود یک گروه اعتراض خواهند کرد و ممکن است مانند شوستر از دولت و کشور خارج شوند. باید پی‌پی‌یریم که دولت نمی‌تواند هزینه‌های خود را کم کند و درآمدها نیز به دلیل رکود و شرایط تحریم و وضعیت اسفناک کسب و کارها پایین است؛ بنابراین باید گفت: بر آن بخت برگشته باید گریست/ که دلخش بود نوزده خر جش بیست.

یعنی در بودجه‌نویسی مشکل داریم؟

دیگر از منابع تأمین مالی بودجه است که دولت ۲۷ هزار میلیارد تومان، معادل فقط ۵۷ درصد از رقم مصوب چهار ماه بودجه را محقق کرد. در بخش درآمدهای حاصل از فروش نفت و فرآورده‌های نفتی نیز دولت ۱۵۱ هزار میلیارد تومان از ۱۹۴ هزار میلیارد تومان درآمد مصوب چهار ماهه امسال را محقق کرد تا عملکردی ۸۲ درصدی در این بخش را ثبت کند. واگذاری اموال منقول و غیرمنقول دولت که با هدف به دست آوردن ۲۱ هزار میلیارد تومان در چهار ماهه نخست امسال در قانون بودجه مصوب شده بود، مبلغ هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان برای دولت درآمد داشت که صرفاً هشت درصد از منبع پیش‌بینی شده دولت را محقق کرد. با این حساب واگذاری اموال منقول و غیرمنقول دولت، پایین‌ترین درصد منابع درآمدی دولت را به خود اختصاص داد. در گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، مصارف دولت در چهار ماهه نخست سال ۱۴۰۳ اینگونه بوده که برای هزینه‌های مصرفی خود در بودجه امسال مبلغ دو هزار و ۵۶۲ هزار میلیارد تومان را در نظر گرفت که از این مبلغ، ۸۵۴ هزار میلیارد تومان مربوط به چهار ماهه نخست سال بود و این در حالی است که دولت در این مدت ۶۷۹ میلیارد تومان، معادل ۸۰ درصد مبلغ مصوب، به این هزینه‌ها اختصاص داد. بیشترین هزینه‌ای که دولت در چهار ماهه اول سال ۱۴۰۳ پرداخت کرد، مربوط به حقوق و مزایای مستمر کارکنان و بازنشستگان بود که به‌ترتیب ۸۲ درصد و ۱۰۵ درصد این هزینه‌ها محقق شد. همچنین از ۱۳۳ هزار میلیارد تومانی که در قانون بودجه برای اختصاص به بودجه عمرانی در چهار ماه نخست سال در نظر گرفته شد، تنها ۳ هزار میلیارد تومان، معادل ۲۲ درصد محقق شد. با استناد به گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس می‌توان اینگونه نتیجه گرفت که تفاوتی ۱۹ هزار میلیارد تومانی بین هزینه‌ها و منابع محقق شده در چهار ماهه نخست سال ۱۴۰۳ وجود داشته که دولت این کسری را از دو منبع تأمین کرد: ۱۴ هزار میلیارد تومان از این کسری با استفاده از منابع صندوق توسعه ملی و انتقال بخشی از منابع استقراضی این صندوق از سال ۱۴۰۲ به سال جاری تأمین شد. همچنین منبع دیگری که دولت برای جبران کسری بودجه از آن استفاده کرد، حساب سپرده شرکت‌های دولتی بود که مبلغ پنج هزار میلیارد تومان از این منبع تأمین شد.

دولت توانست در ست پیش‌بینی کند

به‌هر حال اینگونه می‌توان نتیجه گرفت که براساس قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کل منابع دولت در سال جاری معادل ۲۸۳۷ هزار میلیارد تومان بوده است؛ بنابراین منابع درآمدی دولت بر اساس قانون بودجه تا پایان دی‌ماه معادل ۲۳۶۴ هزار میلیارد تومان کمتر از بودجه مصوب بود اما به دلیل عدم تحقق منابع با کسری مواجه شده است. به عبارت دیگر دولت با وجود آنکه کمتر از آنچه در قانون بود، مصرف کرد اما باز هم دچار کسری شده است زیرا منابع نقدی واقعی کمتر از پیش‌بینی‌های بودجه تحقق یافته است. نکته قابل توجه آن است که به دلایل مختلفی معمولاً تعهدات مالی دولت و شرکت‌های مختلف در پایان سال افزایش می‌یابد. برای مثال بسیاری از شرکت‌ها و سازمان‌های دولتی، تسویه حساب‌های خود را به پایان سال موکول می‌کنند. علاوه بر این، بسیاری از شرکت‌ها و سازمان‌های دولتی به کارکنان خود پاداش و عیدی پرداخت می‌کنند. این امر باعث افزایش تعهدات مالی آنها در پایان سال می‌شود. بنابراین می‌توان انتظار داشت با وجود صرفه‌های نسبی در مخارج، کسری بودجه دولت در روزهای پایانی سال نیز افزایش یابد. البته باید به این نکته نیز توجه داشت که بودجه سال ۱۴۰۳ توسط دولت سیزدهم نوشته شده بود که دولت چهاردهم براساس آن پیش‌رفت نمی‌توان از دولت‌پزشکیان خرده گرفت اما بودجه سال ۱۴۰۴ ترازناسبی است تا عملکرد تیم اقتصادی دولت چهاردهم نیز مورد ارزیابی و نقد قرار گیرد.

گزینشی و به نفع دولت نوشته می‌شوند و تیم کارشناسی آنها به تدریج ضعیف شده و قدرت تحلیل یک تیم خبره را ندارند. حتی بنده به جز سازمان برنامه و بودجه، گزارش‌های متفن و دقیق و اصیل و عمیق را در نهادهای دیگر نیز نمی‌بینم؛ در کنار آن نظام آموزش و علمی کشور نیز بسیار ضعیف شده است. این آفتی است که متأسفانه مدیران ما را نیز راهبری می‌کند، وقتی گزارش غیرواقعی داده شود آنها نیز مبتنی بر آن تصمیم می‌گیرند که بسیار بسیار آفت بزرگ و خطرناکی است که کشور دچار آن شده است. همین گزارش‌های غیرواقعی و سوءمحاسبات باعث شده تا تصمیمات اشتباه گرفته شود و همچنین با نبود نظام بودجه‌ریزی، اوضاع بودجه در آخر سال به این وضعیت برسد.

احتمال دارد این رویه توسط دولت چهاردهم در سال آینده نیز وجود داشته باشد؟

ربطی به دولت‌ها ندارد، دولت آقای پزشکیان نیز با انبوهی از مشکلات و مسائل مواجه شده و بدترین اتفاقاتی که حتی انتظار آن را نداشته‌یم در این شش ماه رخ داده است. از ترور آقای هنیه در ایران گرفته تا سقوط سوریه و بازگشت دوباره دونالد ترامپ و حضور جمهوری خواهان در سنا و کاخ سفید و آغاز فشار حداکثری و همچنین انباشتی از ناترازی‌ها که از دولت‌های قبل به دولت چهاردهم به ارث رسیده است. متأسفانه مجلس و نهادهای مختلف نیز با دولت آقای پزشکیان همراهی نمی‌کند و در این شرایط که دولت با مشکلاتی مانند کسری بودجه مواجه شده است، قرار است وزیر اقتصاد را استیضاح کنند که تا به‌نظر من کم‌دی و شوخی است. وزارتخانه اقتصاد یکی از مهمترین ارکان دولت است و آقای همتی نیز این جرأت و جسارت را داشت که کاری انجام دهد که متأسفانه او را نیز می‌خواهند از کار ببندارند.

فعالان خصوصی

عدم کمبود در کالاهای اساسی

هیچ مشکلی در تأمین و توزیع کالاهای اساسی وجود ندارد و ذخایر استراتژیک کشور براساس برنامه‌ریزی‌های دقیق تأمین شده است. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دولت، غلام‌زائوری قزلقه، وزیر جهاد کشاورزی، گفت: روند تأمین و توزیع کالاهای اساسی با نظم و برنامه‌ریزی دقیق در حال انجام است و هیچ‌گونه کمبودی در این زمینه وجود ندارد. در حوزه تأمین کالاهای اساسی، ذخایر استراتژیک کشور کاملاً تأمین شده و کالاها در بنادر، گمرکات و حتی آب‌های ساحلی کشور آماده ورود به شبکه توزیع هستند. او عنوان کرد: برخی شایعات رسانه‌ای مبنی بر کمبود اقلامی مانند برنج و جو، ناشی از جوسازی‌های نادرست است. در حال حاضر کشتی‌های متعددی حامل این کالاها در بنادر کشور منتظر ترخیص هستند و به محض تأمین منابع مالی از سوی بانک مرکزی، کالاها وارد بازار خواهند شد.

فرست ۲ ماهه کانتینرهای خالی

رئیس کل گمرک با اشاره به آخرین وضعیت کانتینرهای خالی و بال‌تکلیف بندر شهید رجایی، از فرصت دو ماهه به شرکت‌های واردکننده برای تعیین تکلیف این کانتینرهای خالی خبر داد. به گزارش تسنیم، فرود عسگری، گفت: این کانتینرها، کانتینرهای خالی ورود موقت هستند. کانتینرهای خالی ورود موقت کانتینرهایی هستند که می‌توانند به دفعات با مجوزهایی که از ما می‌گیرند وارد کشور شوند و از کشور خارج شوند. او ادامه داد: بحثی مطرح بود که این کانتینرها هم اکنون در خود محوطه شهید رجایی قرار دارند یا خارج محوطه هستند. گمرک به‌خاطر اینکه موعد مقرر را رعایت کند، به شرکت‌ها اطلاع داده است که سریع‌تر این کانتینرها را تعیین تکلیف کنند که آیا کانتینرها از کشور خارج شده‌اند یا خیر.

گزارش صنعت

مدیرعامل فولاد مبارکه در آیین تکریم و معارفه:

فولاد مبارکه مدل مردمی‌سازی اقتصاد را رقم می‌زند

گروه فولاد مبارکه امروز به مرحله رقابت با غول‌های فولادی دنیا رسیده است وی یادآور شد: گروه معظم فولاد مبارکه امروز از دنبال‌روی در سطح اقتصاد جهانی به مرحله رقابت با غول‌های فولادی دنیا رسیده و اکنون می‌توانیم ادعا کنیم که این گروه باید بتواند در رده بزرگ‌ترین فولادسازان جهان قرار گیرد؛ در همین راستا از لحظه‌ای که این مسئولیت به بنده سپرده شد، هدف‌گذاری و چشم‌اندازهای خوبی را برای آن ترسیم کردیم و نگاه رو به پیشرفت برای فولاد مبارکه داریم تا بتوانیم تحرک جدی در این مجموعه ایجاد کنیم.

زندگی تاکید کرد: در همین راستا باید توان‌مان به چند نکته توجه داشته باشیم، وقتی از گروه فولاد مبارکه صحبت می‌کنیم، باید تضمین‌یاب‌دار اقتصادی کل گروه را داشته باشیم. این در حالی است که به لطف الهی فولاد مبارکه براساس ساختار علمی خوبی شکل گرفته است. در حال حاضر توسعه‌های خوبی در حال اجراست و شرکت‌های زیرمجموعه فولاد مبارکه در استان‌های مختلف کشور فعالیت دارند. ضروری است که همه شرکت‌های زیرمجموعه گروه را با خود ارتقا دهیم و در گروه فولاد مبارکه از تعالی تک‌شرکتی به یک تعالی گروهی و جمعی برسیم. بهره‌وری ما در نوع خود در حال رسیدن به یک سطح اعلا است؛ ولی ضرورت دارد که این امر را در کل گروه فولاد مبارکه ارتقا دهیم. وی متذکر کرد: یکی از موضوعات ضروری برای ما، موضوع ارتقای شفافیت‌های مالی و رویه‌ای است که این موضوع را در دوره مسئولیت‌م به‌صورت جدی دنبال خواهیم کرد؛ اگر می‌خواهیم فولاد مبارکه همچنان جزو بزرگان دنیا بماند و یا در جمع بزرگان دنیا باشد، باید نوآوری و تحول را به‌عنوان موضوعات اصلی خود بدانیم. در حوزه تحول، اقدامات خوبی در فولاد مبارکه انجام شده است. بسیاری از این اقدامات را در دوره‌ای که خودم در مجموعه وزارت صمت بودم در جلسات فولاد مبارکه حضور پیدا می‌کردم که این اقدامات را با قوت بیشتری ادامه خواهیم داد.

فولاد مبارکه مدل مردمی‌سازی اقتصاد را رقم می‌زند

مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه ادامه داد: باید بتوانیم از ظرفیت فولاد مبارکه برای عمل به منویات مقام معظم رهبری استفاده کنیم؛ در راهبرد سال جاری مردمی‌سازی اقتصاد در دستور کار قرار گرفت، از این‌رو فولاد مبارکه صنعتی است که می‌تواند این مدل مردمی‌سازی اقتصاد و استفاده از ظرفیت مردم را به‌بهترین شکل ممکن رقم بزند. در کمتر از ۲۰ روز آینده و بعد از بازنگری و مرور موضوعات، برنامه‌های خود را به همه مقامات رسماً اعلام می‌کنم و مشخص خواهیم کرد که در دوره‌ای چه اقدامی را انجام می‌دهم و به کدام سمت می‌روم، کاری می‌کنم که توقع از من زیاد باشد تا بتوانم در همان مسیر حرکت کنم. وی اضافه کرد: موضوع سودآوری شرکت برای ما مهم است و نخواهیم گذاشت کاهش سود اتفاق بیفتد؛ چراکه در این زمینه با تدابیر مختلفی دغدغه داریم. موضوع

تأمین خوراک پایدار و توجه به حوزه معدن در کنار تأمین نیاز زنجیره تا ۱۰ سال آینده و همچنین موضوع بین الملل فولاد مبارکه از اولویت‌های ماست. فولاد مبارکه به دنبال حریف و رقیب بین‌المللی است. کارکنان فولاد مبارکه عمل ارتقا و مزیت رقابتی این شرکت هستند، لذا با تمام توان برای ارتقای معیشت و رفاه کارکنان فولاد مبارکه گام برداشته و به‌دعای خبر این عزیزان برای تحقق اهداف ملی و بین‌المللی نیاز دارم. زندگی بیان داشت: طی بیش از سه‌ساله که توفیق خدمت در هلدینگ سرمایه‌گذاری صنایع شیمیایی ایران در استان اصفهان داشتم و هر دفعه که از کنار رودخانه زاینده‌رود عبور می‌کنم، بسیار ناراحت می‌شدم؛ ازاین‌رو به استاندار و مردم محترم استان اطمینان خاطر می‌دهم که موضوع آب استان اصفهان به‌عنوان یک موضوع حساس، در اولویت‌های من قرار دارد. موضوع آب اصفهان برای یک شهر نیست، بلکه برای کل کشور است زاینده‌رود نماینده زنده‌بودن کل این جریان در کشور است، نمی‌توان از اصفهان سخن به میان آورده شود.

جایگاه فولاد مبارکه و صنعت فولاد کشور را در عرصه بین‌الملل ارتقا می‌دهیم

وی تصریح کرد: نمی‌توان اسمی از استان اصفهان به میان آوریم ولی از سپاهان و باشگاه فولاد مبارکه سپاهان سخن نگوئیم؛ از این‌رو توسعه ورزش استان و فوتبال سپاهان را در اولویت‌های خود قرار می‌دهم و حتماً از روند رویه‌رشد این باشگاه حمایت می‌کنم و این موارد تعهد استانی من است؛ توسعه و آبادانی منطقه پیامرونی به‌ویژه شهرستان مبارکه باید مورد توجه قرار گیرد؛ بر خود لازم می‌دانم موضوع شهرستان مبارکه را با نگاهی متفاوت بررسی کنم، چراکه کار خیر را باید از نزدیکان خود شروع کرد. مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه اظهار داشت: در هر ج‌جا که کار کرده‌ام، سعی داشتم خالصانه، صادقانه و بدون حواشی سیاسی، کار خود را انجام دهم. معتقدم کار کشور نیازمند تفکری است که کار انجام گیرد و خداوند نیز به آن کار برکت خواهد داد. در همین راستا توفیقی که برای خدمتگزاری در فولاد مبارکه نصیب من شده را عنایت پروردگار متعال می‌دانم و برای حرکت در این مسیر صادقانه و خالصانه، تمام توان خود را بکار خواهم بست و از آن جایی که توسعه‌گرایی یکی از اصول کاری بنده است تمام انرژی خود را برای توسعه و بزرگ‌شدن در عرصه بین‌المللی می‌گذارم تا جایگاه فولاد مبارکه و صنعت فولاد کشور را در عرصه بین‌الملل ارتقا دهیم.

برای ساخت ایرانی آباد، محکم و استوار می‌ایستیم

وی افزود: اگر به دنبال بزرگ‌شدن هستیم باید محصولات خاص تولید کنیم. در این زمینه باید از سایر رقبا متمایز باشیم؛ کارکنان و پروژه‌های توسعه‌ای فولاد مبارکه برای من اهمیت بسیاری دارند، به همین دلیل روز گذشته در اولین ساعات حضور خود در فولاد مبارکه با حضور در خطوط تولید با کارکنان دیدار و گفت‌وگو کردم، چرا که معتقدم هر چه داریم مدیون تولید هستیم و اگر تولید نباشد نه تولیدی داریم و نه امکاناتی. همچنین تسریع در روند اجرای پروژه نورد گرم ۲ شرکت یکی دیگر از اولویت‌های من خواهد بود. زندگی در پایان خاطرنشان کرد: بنده ریسک می‌کنم، تصمیم می‌گیرم و سعی می‌کنم انسان مؤثری باشم؛ بنابراین همکاران بدانند که پای تصمیمات سخت می‌ایستم. در عین حال برای مدیران فولاد مبارکه نیز این اعتماد به نفس را ایجاد خواهم کرد تا بتوانند به‌موقع تصمیمات بزرگی برای اهداف بزرگ بگیرند؛ در عین حال معتقدم باید شفاف کار کنیم و اعتماد مسئولین نظارتی را جلب کنیم و برای ساخت ایرانی آباد، جهت تحقق اشتغال‌زایی بزرگ برای مردم منطقه و ایران، محکم و استوار بایستیم.

